

**MOLĖTŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS VIEŠOSIOS BIBLIOTEKOS
2021 METŲ
TEKSTINĖ ATASKAITA**

Molėtai, 2022

TURINYS

IVADAS.....	4
I. BIBLIOTEKŲ TINKLAS IR PASLAUGŲ PRIEINAMUMAS.....	9
1. Bibliotekų skaičius.	9
2. Tinklo pokyčiai.	9
3. Nestacionarinis aptarnavimas.	9
II. BENDROJI BIBLIOTEKOS VARTOTOJŲ CHARAKTERISTIKA. VARTOTOJŲ APTARNAVIMAS.....	9
1. Vartotojų telkimas.	9
2. Vartotojų skaičius ir sudėtis.....	10
3. Apsilankymų skaičius ir lankomumas.....	10
4. Dokumentų išduotis.....	11
5. Darbo vietos.....	12
6. Prieiga ir sąlygos.....	12
7. Tarpbibliotekinis abonementas.....	13
III. KULTŪRINĖS EDUKACINĖS BIBLIOTEKOS PASLAUGOS.....	13
1. Renginiai.....	13
2. Vartotojų mokymai.....	15
IV. INFORMACINĖ IR KRAŠTOTYRINĖ VEIKLA.....	16
1. LIBIS PĮ diegimas.....	16
2. Bibliografinis informacinis vartotojų aptarnavimas.....	16
3. Internetas.....	17
4. Kraštotyros darbas.....	18
5. Kraštotyros fondo sklaida.....	19
6. Mokamos paslaugos.....	19
V. PROJEKTŲ RENGIMAS IR ĮGYVENDINIMAS SIEKiant TOBULINTI PASLAUGAS.....	19
VI. BIBLIOTEKOS ĮVAIZDŽIO FORMAVIMAS.....	20
VII. DOKUMENTŲ FONDAS.....	21
1. Fondo būklė.....	21
2. Dokumentų gautis.....	22
3. Dokumentų nurašymas.....	24
4. Fondo panaudojimas.....	25
5. Skaitmeninimas.....	25
6. Fondo populiarinimas.....	26
VIII. DARBAS SU SKAITYTOJAIŠ VAIKAIS.....	26
1. Vartotojai ir lankytojai.....	26
2. Dokumentų išduotis ir skaitomumas.....	26
3. Renginiai vaikams.....	27
4. Informacinis darbas.....	27
5. Fondo formavimas.....	28
IX. TAIKOMIEJI TYRIMAI. METODINĖ VEIKLA.....	28
1. Tyrimai.....	28
2. Metodinė veikla.....	28
3. Bibliotekininkų profesionalumo ugdymas.....	29
4. Praktinės metodinės pagalbos teikimas kaimo filialuose.....	29
X. PERSONALAS.....	29
1. Struktūros tobulinimas ir pokyčiai savivaldybės viešojoje bibliotekoje.....	29
2. Darbuotojų skaičius.....	29
3. Darbuotojų profesinės kvalifikacijos kėlimas.....	30

4.	Darbuotojų veiklos efektyvumo rodikliai.....	31
5.	Bibliotekininkų įvertinimas	31
XI.	MATERIALINĖ BAZĖ.....	31
1.	Patalpų būklė.....	31
2.	Techninis aprūpinimas.....	32
XII.	FINANSAVIMAS	32
1.	Pajamos ir finansavimas.	32
2.	Išlaidos.....	33
IŠVADOS		34

IVADAS

Molėtų rajono savivaldybės viešoji biblioteka (toliau – viešoji biblioteka) yra Savivaldybės biudžetinė įstaiga, vykdanči bibliotekų veiklą, veikianti informacijos sklaidos, kultūros ir švietimo srityse. Viešoji biblioteka kaupia, tvarko ir saugo gyventojų poreikius tenkinančių universalų knygų, tęstinių spaudinių, periodinių leidinių, elektroninių ir kitų dokumentų fondą, teikia informacines, kultūrines, edukacines paslaugas vartotojams, dalyvauja formuojant Lietuvos bibliotekų dokumentų fondą, kuriant bibliotekų informacijos sistemą. Įstaigos vadovė – direktorė, išsilavinimas – aukštasis universitetinis, vadybinė patirtis – 34 metai.

2021 metais bibliotekos tinkle – viešoji biblioteka ir 24 kaimo bibliotekos, iš kurių 4 sujungtos su kaimo bendrojo lavinimo mokyklų bibliotekomis. Viešoji biblioteka 2021 metams buvo išsikėlusį šiuos veiklos uždavinius, kuriuos sėkmingai įgyvendino, prisitaikydama prie pasikeitusių darbo sąlygų karantino metu:

1. stiprinti bibliotekos kaip savišvietos institucijos vaidmenį, skatinant žmones tobulėti naudojantis įvairiais bibliotekose ištekliais;
2. plėtoti bendradarbiavimą tarp įvairių organizacijų ir bibliotekų, organizuojant sistemingus, tikslingus naujų informacinių paslaugų ir produktų kūrimo mokymus visuomenei ir bibliotekininkams;
3. dalyvauti projekte „Gyventojų skatinimas išmaniai naudotis internetu atnaujintoje viešosios interneto prieigos infrastruktūroje“, atnaujinti įrangą 8 kaimo bibliotekose ir ją sėkmingai naudoti gyventojų mokymams ir kitoms bibliotekų veikloms;
4. dalyvauti perkeliant bibliotekos teikiamas el. paslaugas į centralizuotai valdomą debesų kompiuterijos infrastruktūrą;
5. pertvarkyti viešosios bibliotekos erdves vadovaujantis Architektūros laboratorijos „Meninės bibliotekos transformacijos“ pasiūlymais, sukurti patogias darbo vietas darbuotojams, naujus patyrimo būdus ir lankytojų poreikius išpildančius architektūrinius sprendimus

Molėtų viešoji biblioteka toliau dirbo sudėtingomis pandemijos sąlygomis, ieškojo ir atrado būdus kaip vykdyti savo misiją. Išlaikė tai, kas sukurta ir sprendė šiandienos aktualius uždavinius, svarbius rajono gyventojams, tobulino teikiamas fizines kultūros, informacijos ir švietimo paslaugas ir derino jas prie nuotolinės aplinkos. Per 2021 metus rajono bibliotekose apsilankė 111 611 (2020 m. – 97 958) lankytojai, suorganizuota 628 įvairios formos ir pobūdžio renginiai, iš jų – 136 virtualūs renginiai. Su partneriais įvykdyta 10 projektų, programų. Bibliotekos svetainėje ir socialinių tinklų renginiuose skaičiuoti 43 958 virtualūs apsilankymai.

Pavasarį į bibliotekos skaityklas grįžtant lankytojams, Molėtų viešoji biblioteka galėjo džiaugtis naujomis skaitytojams geriau pritaikytomis erdvėmis visuose bibliotekos skyriuose. Informacijos skaitykloje išskirta atskira erdvė skaitmeninėms dirbtuvėms. Čia galima rasti įvairios kompiuterinės technikos, skirtos darbui su 3D spausdintuvu, profesionaliam nuotraukų apdorojimui, muzikos kūrimui, robotikos užsiėmimams ir t. t. Metų pabaigoje įkurta ir virtualios realybės akinių zona. Vaikų literatūros skaitykloje atsirado laisvalaikio ir mokymosi erdvės įvairioms vaikų ir paauglių amžiaus grupėms pagal įvairius pomėgius ir interesus. Konferencijų salėje suformuota nauja erdvė bibliotekos lankytojų ramiam darbui, pavadinta „Bibliobiuru“. Kaip pakeisti ir geriau pritaikyti bibliotekos erdves bendruomenei, bibliotekininkai išmoko iš praėjusį rudenį mūsų bibliotekoje veikusios Architektūros laboratorijos „Meninės bibliotekos transformacijos“ (ARCHLAB) dalyvių – profesionalių architektų.

Nenutrūkstamai toliau buvo vykdyta pagrindinė bibliotekos misija – dalintis knyga. 2021 metais rajono bibliotekos išdavė net 124 231 (2020 m. – 117 578) fiz. vnt. dokumentų. Pastaraisiais metais knyga daug kam tapo stiprybės ir paguodos šaltiniu, leidusiu keliauti žodžių keliais į tolimus kraštus, į negirdėtas pasakas, istorijas ar naujų žinių aruodus.

2021 metais Molėtų SVB tinklo bibliotekos sukaupė 9899 fiz. vnt. dokumentų fondą už 40970,99 Eur. Paramos (dovanos) gauta 2323 fiz. vnt. knygų, kurios įvertintos 10887,6 Eur.

Rugsėjo mėnesį Molėtų viešojoje bibliotekoje šurmuliavo ilgai lauktas, po karantino grįžęs tradicinis renginys – Mažoji knygų mugė. Bibliotekininkai ir skaitytojai džiaugėsi, kad po ilgos pertraukos vėl galėjo susirinkti ir pasidžiaugti knygomis drauge. Mugėje dalyvavo ir savo knygas molėtiškiams pristatė virš 10 įvairių leidyklų iš visos Lietuvos, vyko literatūriniai susitikimai, naujų knygų pristatymai.

Po ilgos pertraukos Molėtuose vėl aidėjo Poezijos pavasario 2021 šauklių – Lietuvos nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatų – poeto, tarptautinės rašytojų rezidencijų programos „Parašyta Molėtų krašte“ (writing@moletai) dalyvio Vlodo Braziūno ir džiaz muzikanto Petro Vyšniausko žodžiai bei melodijos. Į Molėtų viešąją biblioteką jie atvažiavo su programa „...ir skrieja baltas ežeras“.

Gavus dalinį finansavimą iš Lietuvos kultūros tarybos, įgyvendinta „Tarptautinė rašytojų rezidencijų programa „Parašyta Molėtų krašte“ (<https://moletai.rvb.lt/category/parasyta-moletu-kraste/>). 14 Lietuvos ir 1 užsienio (JAV) rašytojams suteikta galimybė gyventi ir kurti Molėtų krašte. Įvyko 19 susitikimų (tarp jų ir virtualių) su rašytojų rezidencijų dalyviais, praturtintas kultūrinis, literatūrinis Molėtų krašto gyvenimas. Išleista garso knyga, kurioje 2021 metais Molėtų krašte kūrę autoriai – poetai, prozininkai, eseistai, vertėjai ir mokslininkai – ne tik dalinasi savo įžvalgomis ir kūryba, bet ir praveria kūrybinės virtuvės duris. Molėtų rajono vietovių vardai, istorija

ir šiandiena atsirado reziduojančių autorių tekstuose. Užmegzti ryšiai, sutarta dėl būsimų bendrų literatūrinių ir skaitymo skatinimo projektų.

Vykdamas projektą „Virtuali filosofijos skaitykla“ (<https://moletai.rvb.lt/2021/12/01/moletu-bibliotekos-filosofijos-skaitykla-atvira-visiems/>), sukurta skaitytojų poreikius atitinkanti virtuali edukacijos paslauga, kuriai netrukdo dėl pandemijos įvesti apribojimai. Įvyko 12 „Virtualios Filosofijos skaityklos“ susitikimų Zoom platformoje, 4 profesionalių filosofų paskaitos visuomenei. Skaitydami ir analizuojant bibliotekose esančius filosofinius tekstus skaitytojai paskatinti ugdyti kritinį mąstymą. Šia edukacijos paslauga biblioteka prisidėjo prie informacinės visuomenės kūrimo. Biblioteka stiprina savo kaip atviros besimokančiųjų bendruomenės vaidmenį, bibliotekininkai įgijo daugiau patirties organizuojant švietėjiško turinio renginius naudojant bibliotekos fondus. Virtuali skaitykla sumažino atskirtį sudarydama galimybę dalyvauti ir betarpiškai su profesionaliais filosofais bendrauti visiems, nepriklausomai nuo išsilavinimo, gyvenamosios vietos, amžiaus ar įsitikinimų.

Toliau vykdytas projektas „Kartų namai Molėtuose“, kurio tikslas – mažinti nedarbą Molėtų mieste, skatinant užimtumą ir verslumą, pagerinti Molėtų miesto bendruomenės narių gyvenimo kokybę.

Biblioteka pristatė naują paslaugą – edukacines programas 4–12 metų vaikams „Sensoriniai skaitymai“, pritaikytas autizmo spektro sutrikimą arba kalbos ir komunikacijos sunkumų turintiems edukacijų dalyviams. Bibliotekoje sukurta autizmui draugiška ir saugi aplinka, biblioteka pažymėta spalvotu ženklu „Biblioteka visiems“ (<https://moletai.rvb.lt/2020/11/16/biblioteka-atvira-visiems/>)

2021 metais tęsiamas LR Kultūros ministerijos ir Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos įgyvendinamas projektas „Gyventojų skatinimas išmaniai naudotis internetu atnaujintoje viešosios interneto prieigos infrastruktūroje“, kuriame aktyviai dalyvavo biblioteka. Gavus naują modernią kompiuterinę įrangą viešojoje ir kaimo bibliotekose sėkmingai vyko skaitmeninio raštingumo mokymai pagal projektą „Prisijungusi Lietuva“. 2021 metais skaitmeninio raštingumo ir kituose mokymuose dalyvavo 723 žmonės.

Metų pabaigoje startavo nacionalinis ankstyvojo skaitymo projektas „Knygų startas“, kuriame dalyvavo ir Molėtų biblioteka. Nacionalinės bibliotekos skaitymo specialistų parengti patarimai tėvams, kaip skaityti su vaiku, spalvingi skirtukai ir pirmasis skaitytojo pažymėjimas – visos šios priemonės pateikiamos specialioje „Knygų starto“ kuprinėlėje. 2021 metais kūdikių susilaukusios mūsų rajono šeimos galėjo gauti šiuos lauknešėlius ir juos atsiimti mūsų bibliotekoje.

Kartu su Elektronikos platintojų asociacija (EPA) edukuodami šalies visuomenę, puoselėdami aplinkosaugą ir atsakingą atliekų rūšiavimą, biblioteka kvietė rajono gyventojus dalyvauti aplinkosauginiame projekte „Atsakingas skaitytojas“. Susumavus 2021 metų rugpjūčio–

gruodžio mėn. rodiklius, paaiškėjo, kad Molėtų biblioteka II etape surinko 825 kg elektronikos atliekų ir pateko į aktyviausių dalyvių tarpą ir pelnė konkurso prizą – dovanų čekį.

Viešojo ir kaimo bibliotekos organizavo Nacionalinės bibliotekų ir Šiaurės šalių bibliotekų savaitės renginius, dalyvavo akcijose: Saugos interneto savaitėje, Skaitmeninėje savaitėje, vasaros akcijoje „Skaitymo iššūkis“. Didelio bendruomenės dėmesio sulaukė žaidimas gyvai „Auksinis protas“. Molėtų bibliotekoje II etape kiekvieną antradienio vakarą „kovodavo“ po 6-8 komandas. Kaimo bibliotekininkės aktyviai rengė ir įgyvendino projektus kartu su bendruomenėmis, seniūnijomis ir kitomis įstaigomis, burė savo bendruomenės bendroms veikloms.

2021 metais viešojoje ir visose kaimo bibliotekose veikė viešieji interneto prieigos taškai. Lankytojai miesto ir kaimo bibliotekose bei iš savo asmeninių kompiuterių galėjo nemokamai naudotis bibliotekos prenumeruojamomis duomenų bazėmis (EBSCO, INFOLEX ir kt.). Viena iš vartotojų aptarnavimo rūšių – nuolatinis bibliografinis informavimas ir konsultavimas, atsakant į vartotojų pateiktas užklausas. 2021 metais VB ir kaimo bibliotekose gauta 3523 užklaustos, iš jų: elektroninėmis priemonėmis – 1466 (2020 m. – 892).

Apie rajono bibliotekas spaudoje buvo išspausdinti 149 (2020 m. – 92) straipsniai. Skleisti informaciją apie biblioteką virtualioje erdvėje, ypač karantino metu, padėjo bibliotekos internetinė svetainė www.moletai.rvb.lt, bibliotekos paskyra socialiniame tinkle Facebook, kur 2021 metų pabaigoje skaičiuota 2093 (2020 m. – 1708) sekėjai, Instagram paskyra – 380 (2020 m. – 318) sekėjų.

2021 metais buvo tęsiamas kraštotyros informacijos rinkimas, istorinio kraštotyros rašytinio paveldo kaupimas ir sklaida. Viešojoje bibliotekoje saugomi 4 rankraščių fondai: poeto Remigijaus Gražio, kunigo Česlovo Kavaliausko, gydytojos, publicistės Teresės Tumėnaitės Paberalienės, kunigo Nikodemo Švogžlio Milžino. 2021 metais baigtas tvarkyti kunigo Nikodemo Švogžlio Milžino rankraštynas. Kraštotyros skaitykloje saugomi rankraštiniai dokumentai, didžiausią susidomėjimą kelianti krašto kultūros paveldo dalis, yra skaitmeninami. Suskaitmeninti dokumentai viešinami Molėtų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos svetainėje www.moletai.rvb.lt. Kiti suskaitmeninti vaizdai laikomi darbo kompiuteryje, Google diske. 2021 metais suskaitmenintas kunigo Česlovo Kavaliausko rankraštinis fondas: šeši objektai, 164 vaizdai.

Molėtų rajono literatų brolijos iniciatyva bibliotekose vyko literatūriniai susitikimai, pokalbiai su žymiais krašto literatais. 2021 metais biblioteka kartu su literatų brolija ir kraštiečiu istoriku G. Šeikiu vykdė projektą „Literatų kūrybinis sambūris“: parengė ir išleido kilnojamąją parodą „Tarpukario Alantos krašto kaimai ir žmonės“, kurioje 20 stendų eksponuojamos nuotraukos iš Nacionalinio M. K. Čiurlionio dailės muziejaus archyvų.

2021 m. biblioteka aktyviai dalyvavo LNB vykdomame projekte, įgyvendinant Europos regioninės plėtros fondo ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto finansuojamą projektą

„Modernaus elektroninio turinio išsaugojimas ir sklaida“: vykdė parengiamuosius darbus, testavo programos naujinimus, viešino informaciją vartotojams, dalyvavo mokymuose, konsultacijose. Projekto uždaviniai – modernizuoti LIBIS, perkelti LIBIS bibliotekų teikiamas el. paslaugas į centralizuotai valdomą debesų kompiuterijos infrastruktūrą ir plėtoti portalą ibiblioteka.lt kuriant naujas ir modernizuojant esamas el. paslaugas.

Molėtų bibliotekininkai aktyviai dalyvavo įvairiuose konkursuose, kvalifikacinėse išvykose užsienio šalyse, rengė ir skaitė pranešimus tarptautinėse konferencijose. Lietuvos bibliotekininkų draugijos organizuoto konkurso „Laiškas bibliotekininkui“ I-ojo etapo nugalėtoja tapo Molėtų viešosios bibliotekos specialistė Jolanta Matkevičienė. Keturios bibliotekos specialistės bei Molėtų rajono mero pavaduotoja Vaida Saugūnienė kartu su specialistais iš Utenos, Ignalinos, Anykščių bei Visagino lankėsi moderniojoje Helsinkio (Suomija) Oodi bibliotekoje. Bibliotekos vyriausioji bibliotekininkė Austėja Jasaitienė buvo pakviesta pasidalinti savo įstaigos patirtimi dirbant karantino metu. Kovo 31 d. Kroatijos Rijekos miesto bibliotekos virtualaus darbo stebėjimo vizito Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės viešojoje bibliotekoje metu A. Jasaitienė skaitė pranešimą „The Availability of Library Services and Ensuring the Safety of Visitors During a Pandemic“ („Bibliotekos paslaugų prieinamumas ir lankytojų saugumo užtikrinimas pandemijos metu“).

Jau daugiau nei metus Molėtų viešoji biblioteka, kaip ir daugelis kitų įstaigų, dirbo neįprastomis pandeminiomis sąlygomis. Prieš du metus įvestas karantinas daugelį paliko nežinioje – kaip dirbsime toliau? Nepaisant pirminio šoko, bibliotekos darbuotojai ilgainiui prisitaikė prie naujų darbo sąlygų ir aplinkybių, atrado naujas darbo formas, naujas galimybes ir per praėjusius metus pasiekė puikių rezultatų. Karantino metu gyventojams ypatingai svarbios buvo knygos, tad biblioteka beveik visus metus stengėsi jas išduoti, naudojant tiek tiesioginį, tiek bekontaktį išdavimą. Dalis paslaugų perkelta į elektroninę erdvę. Didelio visuomenės susidomėjimo sulaukė virtualūs bibliotekos renginiai (virtualios parodos, knygų pristatymai, susitikimai su rašytojais, konkursai, projekto „Virtuali filosofijos skaitykla“ susitikimai, „Molinukės TV“). Išplėstas bibliotekos nuotolinių paslaugų spektras: knygų užsakymas ir rezervavimas, knygų išdavimo termino pratęsimas ir kt. Bendri bibliotekininkų bendruomenės sprendimai ir nuoširdus tarpusavio bendravimas padėjo išgyventi šį sunkų laikmetį.

I. BIBLIOTEKŲ TINKLAS IR PASLAUGŲ PRIEINAMUMAS

1. Bibliotekų skaičius.

2021 metais Molėtų savivaldybės viešųjų bibliotekų sistemą (toliau – SVB) sudarė 25 bibliotekos: Molėtų rajono savivaldybės viešoji biblioteka (toliau – VB) ir 24 kaimo bibliotekos, iš kurių 4 yra sujungtos su bendrojo lavinimo mokyklų bibliotekomis.

2. Tinklo pokyčiai.

2021 metais Viešosios bibliotekos tinklas nepakito.

Bibliotekų tinklo tankumo 1000 gyventojų koeficientas – 1,4.

Bibliotekų prieigos koeficientas – 666.

3. Nestacionarinis aptarnavimas.

Nors rajone yra optimalus bibliotekų skaičius (1 kaimo bibliotekai tenka – 470 gyventojų), tačiau išlieka problema aptarnaujant rajono vietovių, kurie nutolę nuo kaimo bibliotekos 15-18 km., gyventojus. Pagrindinė šių gyventojų aptarnavimo forma – knygnešystė. Per praėjusių metų laikotarpį VB sistemos bibliotekoms tolimesnėse vietose gyvenančius žmones aptarnauti padėjo 170 knygnešių (2020 m. – 172). Jie aptarnavo 430 gyventojų (2020 m. – 395), iš jų – 281 neįgalus ir senyvo amžiaus. Iš viso nunešta 7418 fiz. vnt. dokumentų (2020 m. – 7069 fiz. vnt.), iš jų 5962 fiz. vnt. – neįgaliams ir pagyvenusiems žmonėms.

Lietuvos aklųjų bibliotekos (LAB) Panevėžio filialo kilnojamoji bibliotekėlė jau daug metų veikia prie Molėtų viešosios bibliotekos. 2021 m. jos paslaugomis naudojosi 8 vartotojai (2020 m. – 8). Jiems išduota 172 fiz. vnt. (2020 m. – 85 fiz. vnt.) garsiniai dokumentai.

Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos Molėtų skyrius organizavo literatūrinius renginius, kuriuose dalyvavo ir VB darbuotojai, Molėtų rajono literatų brolijos nariai.

II. BENDROJI BIBLIOTEKOS VARTOTOJŲ CHARAKTERISTIKA. VARTOTOJŲ APTARNAVIMAS

1. Vartotojų telkimas.

2021 m. liepos 1d. Lietuvos Statistikos departamento duomenimis Molėtų savivaldybės teritorijoje gyveno 16641 gyventojas, iš jų mieste – 5365, kaimo ir miestelių teritorijose – 11276. Per metus gyventojų skaičius Molėtų savivaldybėje sumažėjo 334 gyventojais, tas dalinai sąlygojo ir bibliotekų vartotojų skaičiaus mažėjimą.

Regiono gyventojų sutelkimo procentas:

- SVB – 27%
- VB – 23,2%
- Kaimo bibliotekose – 28.7%

Vidutinis gyventojų skaičius tenkantis vienai bibliotekai:

- SVB – 666,
- VB – 5365,
- Kaimo bibliotekose – 470.

2. Vartotojų skaičius ir sudėtis.

2021 metais Molėtų VB ir kaimo bibliotekų paslaugomis naudojosi 4482 vartotojai (2020 m. – 4765), t.y. 283 vartotojais mažiau. Iš jų – 1092 vaikai. VB paslaugomis naudojosi 1247 vartotojai (2020 m. – 1554), t.y. 307 vartotojais mažiau. Kaimo bibliotekose vartotojų aptarnauta 3235 (2020 m. – 3211, t.y. 24 vartotojais daugiau nei 2020 m.

Kaimo bibliotekose daugiausia vartotojų aptarnaujama Arnionių (44,5%), E. Satkūnaitės vardo (43,5%), Suginėlių (40%) ir Giedraičių (37,5%) bibliotekose. Mažiausias gyventojų sutelkimo procentas yra Levaniškių (12,4%), Žiūrų (14,3%) ir Bekupės (17,6%) bibliotekose. Dauguma šių bibliotekų nuo Molėtų miesto yra nutolusios 6-8 km. ir daugelis šio mikrorajono gyventojų naudojasi VB paslaugomis.

Vartotojų skaičius 1 gyventojui – 0,27.

Bibliotekininkų skaičius 1000 vartotojų – 8.

Vartotojų skaičius vienai bibliotekai: rajone – 179, kaime – 134,8.

Molėtų rajone dominuoja kaimo bibliotekos, turinčios 101-200 skaitytojų. Jos sudaro 50 % visų bibliotekų skaičiaus (žr. 1 lentelę).

1 lentelė. SVB kaimo bibliotekų skaičius pagal vartotojų sutelkimą.

Iki 100	101-200	201-300	301-400	401-500	Virš 500
8	12	3	1	0	0

3. Apsilankymų skaičius ir lankomumas.

2021 metais SVB sistemos bibliotekose apsilankė 111611 lankytojai. Palyginus su 2020 m., tiek mieste, tiek kaime lankytojų skaičius padidėjo (žr. 2 lentelę).

2 lentelė. Lankytojų skaičius ir lankomumas (2021-2020 m.).

	Lankytojų skaičius		Skirtumas	Lankomumas	
	2021 metai	2020 metai		2021 metai	2020 metai
SVB	111611	97958	13653	25	20,5
VB	34780	24495	10285	28	15,7
Kaimo bibliotekose	76831	73463	3368	23,7	22,8

Molėtų VB per darbo dieną apsilankė 115 lankytojų, o vienai kaimo bibliotekai vidutiniškai tenka 3201 apsilankymas per metus, per dieną – 12,7.

4. Dokumentų išduotis.

2021 metais SVB sistemos bibliotekose dokumentų išduota 124231 fiz. vnt. (2020 m. – 117578 fiz. vnt.), tai yra 6653 fiz. vnt. daugiau, negu 2020 metais. Spausdintų knygų ir periodinių leidinių skaitymo tradicija neišnyko ir 2021 metais, ji liko tokia pat svarbi ir mėgstama.

Išduota dokumentų į namus:

– SVB – 97222 fiz. vnt.

Iš jų:

– VB – 27065 fiz. vnt.,

– Kaimo bibliotekose – 70157 fiz. vnt.

Išduota dokumentų vietoje:

– SVB – 27009 fiz. vnt.

Iš jų:

– VB – 9398 fiz. vnt.,

– Kaimo bibliotekose – 17611 fiz. vnt.

Apie dokumentų išduotį pagal turinį (grožinės literatūros, šakinės literatūros (be periodikos) ir periodinių leidinių) (žr. 3 lentelę).

3 lentelė. Dokumentų išduotis.

	Išduota dokumentų										
	Viso (fiz. vnt.)		Skirtu- mas	Iš jų:							
				Grožinės literatūros		Šakinės literatūros (be periodikos)		Periodinių leidinių		Kiti dokumentai	
	2021 metai	2020 metai									
SVB sistemoje	124231	117578	6653	62962	50,7	6038	4,8	53486	43,1	1745	1,4
VB	36463	33671	2792	22094	61	3073	8,2	9590	26,2	1706	4,6
Kaimo bibliotekose	87768	83907	3861	40868	46,6	2965	3,4	43896	49,96	39	0,04

Skaitymumo rodiklis rajono bibliotekose buvo 27,7 (2020 m. – 24,7). Skaitymumas VB – 29,2 (2020 m. – 21,7); kaimo bibliotekose – 27,1 (2020 m. – 26,1).

Vienam rajono bibliotekininkui vidutiniškai tenka 3185 fiz. vnt. išduotų dokumentų.

Vienam VB bibliotekininkui tenka – 2430 fiz. vnt. išduotų dokumentų, kaimo bibliotekose – 3657 fiz. vnt.

5. Darbo vietos.

SVB tinklo bibliotekose šiuo metu yra 277 darbo vietos vartotojams. Iš jų: VB – 54, kaimo bibliotekose – 223.

Vartotojams skirtų kompiuterinių darbo vietų iš viso:

- SVB – 101, iš jų:
- VB – 20,
- kaimo bibliotekose – 81.

Tinklinių kompiuterinių darbo vietų skaičius:

- SVB – 101, iš jų:
- VB – 20;
- kaimo bibliotekose – 81.

Kompiuterinių darbo vietų skaičius, prijungtų prie interneto:

- SVB – 101, iš jų:
- VB – 20,
- kaimo bibliotekose – 81.

Kompiuterinių darbo vietų skaičius bibliotekos darbuotojams:

- SVB – 44, iš jų:
- VB – 20,
- kaimo bibliotekose – 24.

Kompiuterinių darbo vietų skaičius bibliotekos darbuotojams, prijungtų prie interneto:

- SVB – 44, iš jų:
- VB – 20,
- kaimo bibliotekose – 24.

6. Prieiga ir sąlygos.

Darbo valandos (per 2020 metus)

VB dirbo 2994 darbo valandas (6 darbo dienų savaitė), kaimo bibliotekos vidutiniškai dirbo 2001 darbo valandų (5 darbo dienų savaitė).

VB vidutiniškai dirbo 58 val. per savaitę, o kaimo bibliotekos – 34 val.

Viešojoje bibliotekoje penkias dienas per savaitę vartotojai aptarnaujami po 10 valandų (nuo 8 iki 18 val.) ir vieną dieną (šeštadienį) 8 valandas (nuo 9 iki 17 val.)

Kaimo bibliotekų darbo laikas: 9 kaimo bibliotekos dirbo 40 val. per savaitę (yra po 1 bibliotekininko etatą), 9 kaimo bibliotekos – 30 val. per savaitę (yra po 0,75 bibliotekininko etato), 6 kaimo bibliotekose – 20 val. per savaitę (yra po 0,5 bibliotekininko etato).

Darbo dienos (per 2021 metus):

VB dirbo 302 darbo dienas, kaimo bibliotekos vidutiniškai dirbo 252 darbo dienas.

7. Tarpbibliotekinis abonementas.

2021 metais TBA paslauga rajone pasinaudojo 6 abonentai. Šia paslauga pasinaudojo 6 VB vartotojai, kurie gavo 16 dokumentų iš Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos. Kaimo bibliotekos šia paslauga nepasinaudojo.

III. KULTŪRINĖS EDUKACINĖS BIBLIOTEKOS PASLAUGOS

1. Renginiai.

2021 metais SVB tinklo bibliotekose buvo organizuoti 628 renginiai: iš jų 136 renginiai vyko virtualiai. (2020 m. – 571), iš jų: 100 renginių vyko virtualiai.

4 lentelė. Renginių pasiskirstymas pagal pagrindines renginių formas.

Pavadinimas	Organizuota renginių							Renginių lankytojų skaičius
	Iš viso	Iš jų:						
		Kompleksiniai		Žodinių		Vaizdinių		
		Skaičius	%	Skaičius	%	Skaičius	%	
Molėtų SVB	628	95	15,1	332	52,9	201	32	18362
VB	198	4	2	141	71,2	53	26,8	6469
Kaimo bibliotekose	430	91	21,2	191	44,4	148	34,4	11893

Organizuojamų renginių skaičius palyginus su 2020 metais padidėjo (9,08%). Padidėjo ir renginiuose dalyvavusių žmonių skaičius – 3157 dalyvių (17,2%) daugiau. Tai reiškia, kad bibliotekose paskutiniu metu vyko gana dideli pokyčiai renginių organizavimo srityje. Daug renginių persikėlė į elektroninę erdvę ir pagrindinis bibliotekos prioritetas buvo informacinė ir emocinė parama bendruomenei.

Nors daug renginių persikėlė į virtualią erdvę, tačiau pagrindinės renginių temos išliko panašios: bendruomenės narių skaitymo skatinimas (knygų pristatymai, susitikimai su rašytojais, garsiniai skaitymai), kultūros ir literatūros paveldo sklaida (kraštotyros parodos, žymių kraštiečių jubiliejinių datų paminėjimai), šviečiamieji-mokomieji renginiai (konkursai, viktorinos, mokymai ir pan.)

Svarbus renginys Molėtų bendruomenei Kazio Umbraso literatūrinės premijos konkursas.

Konkurse dalyvavo 8 dalyviai, vienas jų dvejuose pozicijose: proza ir poezija. Kovo 11 d. Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dieną susumuoti ir pagarsinti konkurso rezultatai. Šių metų laureate tapo Virginija Žvarėlaitė, o paskatinamoji premija paskirta Audreolei Pivorei. Visų konkurso dalyvių kūryba publikuota viešosios bibliotekos interneto svetainėje „Kūryba“.

Molėtų viešojoje bibliotekoje šurmuliavo ilgai lauktas, po karantino grįžęs tradicinis renginys – Mažoji knygų mugė.

Pastaraisiais metais knyga daug kam tapo stiprybės ir paguodos šaltiniu, leidusiu keliauti žodžių keliais į tolimus kraštus, į negirdėtas pasakas, istorijas, ar naujų žinių aruodus. Džiaugiamės, kad po ilgos pertraukos vėl galime susirinkti ir pasidžiaugti knygomis drauge.

Mugėje dalyvavo ir savo knygas molėtiškiams pristatė įvairios leidyklos iš visos Lietuvos: „Baltos lankos“, Andrena“, „Žara“, „Raidynėlis“, „Slinktys“, „Mokslo ir enciklopedijų ir leidybos centras“, Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, „Žalias kalnas“, „Odilė“, „Debesų ganyklos“, „Charibdė“, „Gelmės“, „Naujoji Romuva“, „Terra Publica“ ir kt.

Mugės renginius pradėjo rašytojo Vainiaus Bako knygos vaikams „Ką manė kamanė“, kuri buvo nominuota „Metų knygos rinkimuose 2020“ vaikų kategorijoje, pristatymas. Autorius ne tik skaitė savo kūrybos eiles vaikams, bet ir papasakojo daugiau apie knygos rašymo procesą, nuostabią Lietuvos gamtą, bei sūnaus smalsumą, tapusį pagrindiniu įkvėpimu šiai knygelei.

Vėliau gausiai susirinkusiam kelionių išsiilgusiam klausytojų būriui Anželika Laužikienė pristatė kartu su vyru Rimvydu parašytą knygą „Graikija. Alyvmedis, vynmedis ir laivas“, bei pasidalino įspūdžiais iš kelionių į savo taip pamiltą Graikiją. Autorė dalinosi tiek įdomių istorijų atsiminimais, tiek įvairiais patarimais svajojantiems nukeliauti į Graikiją, ypač kaip keliauti po šią šalį individualiai, nesivaikant turistinių maršrutų, o bendraujant su vietiniais ir patiriant tikrąją Graikijos ir jos žmonių dvasią.

Dieną vainikavo aktorius Andriaus Bialobžeskio programa „Aš pažinau karalių tavyje. V. Mačernis. Eilėraščiai, vizijos, laišškai.“, parengta pagal Utenos A. ir M. Miškinų viešosios bibliotekos skaitymo skatinimo projektą, kurį dalinai remia Lietuvos kultūros taryba. Aktorius skaitė Vytauto Mačernio eiles, bei ištraukas iš jo laiškų, dalinosi autoriaus gyvenimo ir biografijos detalėmis, bei pranešė apie naujai rastus V. Mačernio eilėraščius, sugulsiančius į naujai leidžiamą knygą-rinktinę.

Bibliotekoje jau antrus metus iš eilės vykdoma tarptautinė rašytojų rezidencijų programa „Parašyta Molėtų krašte“ (writing@Moletai) bei jos metu vykdytos veiklos. Ši programa suteikė galimybę Lietuvos ir užsienio rašytojams atvykti ir kelias savaites pagyventi bei kurti Molėtuose. Tad visą vasarą čia vyko ne tik prie ežerų atsigaiivinti trokštantys poilsiautojai, bet ir pakeisti aplinką bei pasisemti įkvėpimo norintys rašytojai. Šiųmetė programa startavo dar gegužės mėnesį ir tęsėsi iki vėlyvo rudens. Molėtų krašte jau rezidavo vienuolika rašytojų.

Nuo rugsėjo iki gruodžio kas savaitę virtualioje Molėtų bibliotekos Filosofijos skaitykloje rinkosi skaitytojai, norintys geriau suprasti save ir pasaulį. Virtuali Molėtų bibliotekos Filosofijos skaitykla prasidėjo 2020 m. pavasarį, paskelbus karantiną. Ją nuo pat pradžių kuruoti ėmėsi filosofė prof. Lina Vidauskytė. Šis ruduo buvo trečiasis Filosofijos skaityklos sezonas, ir pirmasis, kurį rėmė Lietuvos kultūros taryba.

2. Vartotojų mokymai.

SVB tinklo sistemos bibliotekos organizavo kompiuterinio raštingumo mokymus. Bibliotekų darbuotojų vestų mokymų bendra trukmė (valandomis) dokumentų fondų, paslaugų, įrangos, informacinių šaltinių panaudojimo klausimais:

- SVB – 397 val., iš jų:
- VB – 178 val.,
- kaimo bibliotekose – 219 val.

Gyventojų skaičius (dalyvavusių mokomuosiuose renginiuose):

- SVB – 723, iš jų:
- VB – 289,
- kaimo bibliotekose – 434.

Bibliotekų darbuotojų vestų mokymų valandų skaičius, skirtų elektroninėms paslaugoms:

- SVB – 224 val., iš jų:
- VB – 72 val.,
- kaimo bibliotekose – 152 val.

Gyventojų skaičius (dalyvavusių skaitmeninio raštingumo renginiuose):

- SVB – 498, iš jų:
- VB – 179,
- kaimo bibliotekose – 319.

Molėtų rajono savivaldybės viešoji biblioteka sėkmingai įsijungė į skaitmeninio raštingumo mokymų projektą „Prisijungusi Lietuva“, kuriuo siekiama padėti gyventojams išmokti efektyviai, saugiai ir atsakingai naudotis informacinėmis technologijomis bei internetu ir jo teikiamomis galimybėmis. 2021 metais viešojoje bibliotekoje ir daugelyje kaimiškųjų filialų gyventojai galėjo mokytis ne tik skaitmeninio raštingumo pradmenų, bet ir gilinti jau turimas žinias bei įgūdžius.

Gyventojai gavo praktinių žinių, kaip naudotis skaitmeniniu įrenginiu: internetu apsipirkti, sumokėti mokesčius, užsiregistruoti pas gydytoją, bendrauti virtualioje erdvėje ir kt.

Molėtų rajono savivaldybės viešojoje bibliotekoje apmokyti 179 dalyviai, kaimo bibliotekose – 319.

2020 metais biblioteka pradėjo vykdyti projektą „Kartų namai Molėtuose“. Buvo sukurtos 2 neformalaus švietimo programos: virėjų ir floristų – dekoratorių. 2021 metais mokymuose dalyvavo 20 asmenų; 10 virėjų ir 10 floristų-dekoratorių.

IV. INFORMACINĖ IR KRAŠTOTYRINĖ VEIKLA

1. LIBIS PĮ diegimas.

2021 m. Viešoji biblioteka dalyvavo LNB vykdomame projekte, įgyvendinant Europos regioninės plėtros fondo ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto finansuojamą projektą „Modernaus elektroninio turinio išsaugojimas ir sklaida“: vykdė parengiamuosius darbus, testavo programos naujinius, viešino informaciją vartotojams, dalyvavo mokymuose, konsultacijose, sprendė problemas per MARVAL pagalbos įrankį.

Informacijos išteklių formavimo skyrius tęsia LIBIS (Lietuvos integralios bibliotekų informacinės sistemos) kompiuterinio katalogo formavimą. Elektroniniame kataloge iš viso yra 78461 bibliografinis įrašas. Šiais metais katalogas pasipildė – 6144 naujais įrašais; iš jų - 1331 analiziniu.

2021 metais išduoti 125 LIBIS skaitytojo pažymėjimai, kai 2020 metais išduota 164 LIBIS skaitytojo pažymėjimai.

2. Bibliografinis informacinis vartotojų aptarnavimas.

2021 metų pabaigoje viešosios bibliotekos informacinį dokumentų fondą sudarė 1093 fiz. vnt. dokumentų, iš jų 275 fiz. vnt. dokumentus galima rasti Vaikų skaitykloje. Vidutinis informacinių leidinių fondo dydis kaimo bibliotekoje – 128 fiz. vnt. dokumentai.

2021 metais vidutiniškai 1 kaimo biblioteka gavo po 1-2 fiz. vnt. naujus informacinius dokumentus. VB informacinis fondas formuojamas, atsižvelgiant į vartotojų poreikius, t. y. analizuojant informacinio fondo apyvartą. Atsakant į vartotojų užklausas bei jiems patiems ieškant informacijos, VB buvo galima naudotis CD-ROM (anglų kalbos mokymosi, geografijos ir kitomis temomis) įrenginiais ir bibliotekos prenumeruojamomis duomenų bazėmis: EBSCO Publishing (10 DB) – visateksčių straipsnių duomenų baze, muzikos duomenų baze „NAXOS Music Library“, teisės aktų duomenų baze „INFOLEX“ ir DB „Vyturys“. Duomenų bazių panaudojimas Molėtų viešojoje bibliotekoje – 267 prisijungimų per metus (2020m. – 513).

Viena iš bibliografinio aptarnavimo rūšių – nuolatinis bibliografinis informavimas ir konsultavimas, atsakant į vartotojų pateiktas užklausas. 2021 metais VB ir kaimo bibliotekose gauta 3523 užklausa, iš jų: elektroninėmis priemonėmis – 1466. (žr. 5 lentelę).

5 lentelė. Informacinės užklauskos.

Gauta užklauskų Viso:		Įvykdyta užklauskų		VB		Kaimo bibliotekose	
2021 metai	2020 metai	Viso:	Iš jų: elektroninėmis priemonėmis	Gauta užklauskų	Įvykdyta užklauskų	Gauta užklauskų	Įvykdyta užklauskų
3523	3242	3428	1466	2125	2059	1398	1369

Užklauskų temos buvo labai įvairios. VB lankytojai ieškojo informacijos visuomeniniais ir istorijos klausimais, apie kalbų mokymąsi ir pačią lietuvių kalbą, domėjosi ekonomikos tema bei politika. Išliko populiarios užklauskos kraštotyros klausimais. VB gavo 215 kraštotyros užklauskų, atsakė – 215. Domėjimasis savo kraštu neblėsta.

3. Internetas.

Rajone yra 25 bibliotekos, turinčios prieigą prie interneto. Molėtų viešojoje ir visose kaimo bibliotekose yra įsteigti Viešosios interneto prieigos taškai.

Molėtų centralizuotame bibliotekų tinkle gyventojams buvo prieinami 101 viešosios prieigos kompiuteriai, visi su interneto prieiga. Vidutiniškai 13 vartotojų tenka 1 kompiuterizuota darbo vieta.

Dalyvaujant Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos ir Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos įgyvendinamame projekte „Gyventojų skatinimas išmaniai naudotis internetu atnaujintoje viešosios interneto prieigos infrastruktūroje“, VB ir visose kaimo bibliotekose įdiegtas kokybiškas interneto ryšys, atnaujintos kompiuterizuotos darbo vietos vartotojams.

2021 m. bibliotekų sistemoje interneto paslaugomis naudojosi 1258 (2020 m. – 2005) vartotojai, t. y. 28% visų registruotų vartotojų. Viešojoje bibliotekoje interneto paslaugomis naudojosi 200 vartotojų (2020 m. – 635), t. y. 16 % visų vartotojų, kaimo bibliotekose – 1058 vartotojai (2020 m. – 1370), t. y. 32,7 % visų vartotojų. Interneto seansų skaičius – 36705 (2020 m. – 23367), iš jų: VB – 14720, kaimo bibliotekose – 21985. 2021 m. užfiksuotas unikaliųjų viešos interneto prieigos vartotojų skaičius – 974, iš jų: VB – 200, kaimo bibliotekose – 774.

Viešojoje ir kaimo bibliotekose teikiama bevielio interneto prieiga. Vartotojų, pasinaudojusių bibliotekos bevieliu WiFi ryšiu per asmeninį kompiuterį ar mobilųjį įrenginį, skaičius – 18555, iš jų: VB – 10 951, kaimo bibliotekose – 7604.

Virtualių apsilankymų skaičius VB interneto svetainėje www.moletai.rvb.lt per 2021 metus – 54956 (2020 m. – 61385). Atsisiųstųjų dokumentų skaičius – 0, atsisiųstųjų įrašų skaičius – 0.

Internetas dažniausiai buvo naudojamas asmeniniams poreikiams. Ypač moksleiviai ir studentai internetu naudojosi kaip informacijos šaltiniu ir kaip bendravimo priemone. Aktyviai

elektroninėmis paslaugomis naudojosi ir vyresnio amžiaus lankytojai. Prieiga prie interneto bibliotekose kasmet vasarą pasinaudoja turistai ir poilsiautojai.

4. Kraštotyros darbas.

Kraštotyros darbas labai svarbus, siekiant išsaugoti ateinančioms kartoms, kas savita ir nepakartojama savame krašte. Todėl bibliotekos pagal galimybes stengėsi sukauptą kraštotyros fondą skleisti, supažindinti visuomenę su Molėtų krašto žymiais žmonėmis, kitomis vertybėmis.

2021 m. VB kraštotyros fondą sudarė 2171 fiz. vnt. dokumentų. Per metus VB kraštotyros fondas pasipildė 49 fiz. vnt. dokumentų. Vidutinis kraštotyros fondo dydis kaimo bibliotekose – 63 fiz. vnt. dokumentų. Dalis gautų dokumentų yra parama – tai dovanotos knygos, magistro ir bakalauro darbai molėtiškių autorių, bibliotekos svečių. Skaitytojai apie naujai gautus kraštotyros dokumentus informuoti bibliotekos svetainėje rubrikoje „Naujienos kraštotyros fonde“. Besidomintiems Molėtų kraštu ir kraštiečiais reklamuotos 25 knygos papildžiusias VB kraštotyros fondą.

Viešojoje bibliotekoje saugomi 4 rankraščių fondai: poeto Remigijaus Gražio, kunigo Česlovo Kavaliausko, gydytojos, publicistės Teresės Tumėnaitės Paberalienės. 2021 metais fondą papildė kunigo Nikodemo Švogžlio Milžino rankraštynas, kurį sudaro 16 saugomų fiz. vienetų.

Viešajai bibliotekai įsijungus į LIBIS Analizinės bibliografijos posistemį, į Nacionalinę bibliografijos duomenų bazę siunčiami kraštotyros pobūdžio įrašai, aprašant vietinį laikraštį „Vilnis“. Per 2021 metus bibliotekos LIBIS katalogas papildytas 1331 vnt. analiziniu kraštotyros bibliografiniu įrašu, iš jų 47 įrašai – vietinėje kraštotyroje [aprašytas laikraščio „Tarybiniu keliu“ 1952-1955 metų komplektai].

Iš viso VB tinklo bibliotekose yra 283 kraštotyros darbai, iš jų VB – 52. Per metus VB parengtas 1 kraštotyros darbas, kaimo bibliotekose parengti 2 kraštotyros darbai.

Bibliotekose kaupiami ir pildomi kraštotyros teminiai aplankai (parengti iš įvairių šaltinių, t.y. kopijų, iškarpų ir kt.). 2021 metais VB kraštotyros fonde buvo 237 kraštotyros aplankų, iš jų: personalijų aplankų – 151, kitų teminių (apie Molėtų rajono istoriją, kultūrą, meną ir pan.) aplankų – 86. Fondas papildytas 7 naujais aplankais: „Molėtų baseinas“, „Betonkė: Vilnius-Utena“ „Rajono verslininkai“, „Rajono netektys“, „Apie COVID- 19: 2021-aisiais“, „Seimo narys Jonas Pinskus“, „Mecenatas A. Paukštys ir „Teltonika“.

Dėmesys buvo skiriamas virtualių rubrikų: „Kraštiečiai“, „Sukaktys ir jubiliejai“, „Molėtų kraštas spaudoje“, „Naujienos kraštotyros fonde“, „Kūryba“ talpinamų svetainėje www.moletai.rvb.lt, kūrimui ir pildymui. Rubrikos buvo sukurtos siekiant vartotojus supažindinti su Molėtų miesto ir rajono žymiais žmonėmis, įvykiais ir naujais dokumentais, straipsniais spaudoje apie Molėtų kraštą ir žmones. 2021 m. rubrikoje „Kraštiečiai“ sukurtas vienas naujas įrašas; papildyta ir atnaujinta 16 įrašų. Iš viso yra sukurta 167 personalijų įrašai. Naujai parengtas įrašas

apie Stasį Vainalavičių – Lietuvių kino operatorių, režisierių.

Rubrikoje „Molėtų kraštas spaudoje“ sukurti 12 mėnesių įrašai. Iš viso per metus yra atlikta 685 nauji įrašai.

Apie Molėtų kraštą ir jo žmones parašyta 108 straipsniai bei parengta 12 literatūrinių puslapių. Iš jų: respublikinėje spaudoje – 3 („Respublikoje“ – apie operos solistę Viktoriją Plaktinaitę, „XXI amžiuje“ – apie S. Karanauską, „Žaliasis pasaulis“ – apie paveldo dienas Molėtuose); regioninėje spaudoje – 11 („Utenos apskrities žiniuose“ – apie Šiaušės šalių literatūros savaitę Molėtų bibliotekoje, Mažąją knygų mugę bibliotekoje, paveldo dienas Molėtuose, bibliotekos projektą „Parašyta Molėtų krašte“, K. Pangonio „Baltų sodą“ ir P. Šivickio salą Grabuosto ež. saloje, apie „Sūrio ponį“ V. Plaktinaitę ir interviu su bibliotekoje viešėjusiu poetu Vladu Baziūnu); žurnaluose: „Aukštaitiškas formatas“ – apie dailininkus, menų mokyklos mokytojus Vidą ir Zenoną Stepanavičius, „Indraja“ – apie tautodailininką S. Karanauską, „Utenyje“ – apie Alvydo Balandos parodą „Legendos“), tinklaraštyje „Molėtai kitaip“ – apie susitikimą su kraštiečiu Vytautu Kaziuliu.

5. Kraštotyros fondo sklaida.

Biblioteka pagal galimybes stengiasi sukauptą kraštotyros fondą skleisti, supažindinti visuomenę su Molėtų krašto žymiais žmonėmis, kitomis kultūros paveldo vertybėmis.

Daug VB ir kaimo bibliotekose organizuojamų renginių, buvo skirti kraštiečių leidinių ir kūrybos darbų pristatymui, susitikimams su savo krašto žymiais žmonėmis.

2021 metais viešojoje bibliotekoje kraštotyros tematika organizavo 10 dokumentų parodų, skirtų savo krašto žymių žmonių personalijoms.

6. Mokamos paslaugos.

Molėtų rajono savivaldybės tarybos 2014 m. spalio 30 d. Nr. B1 – 175 sprendimu nustatytos naujos Molėtų VB teikiamų atlygintinų paslaugų kainos. Paslaugų sąrašas papildytas naujomis paslaugomis. Šis sprendimas įsigaliojo euro įvedimo Lietuvos Respublikoje dieną.

Paslaugų apimtys SVB vartotojams: padaryta 21415 dokumentų kopijos. Iš jų: VB – 13480, kaimo bibliotekose – 7935.

Už mokamas paslaugas gauta 953,00 EUR.

V. PROJEKTŲ RENGIMAS IR ĮGYVENDINIMAS SIEKiant TOBULINTI PASLAUGAS

Ataskaitiniais metais VB ir kaimo bibliotekos dalyvavo įvairiuose konkursuose ir vykdė 3

projektus.

Pradėta įgyvendinti „Tarptautinė rašytojų rezidencijų programa „Parašyta Molėtų krašte“ (angl. International writer's residency programa "Writing@Molėtai")“. Tarptautinis projektas sudarė sąlygas dešimčiai Lietuvos ir užsienio rašytojų gyventi ir kurti Molėtų krašte 3-4 savaites, rašytojai susipažino su vietos kultūriniu gyvenimu, bendravo su kitais autoriais, vietos meno bendruomene ir skaitytojais. Vyko susitikimai su autoriais tiesiogiai ir buvo transliuojami internete, rašytojų tekstai publikuoti Molėtų bibliotekos svetainėje, spaudoje ir išleista garso knyga. Tikslinė projekto grupė – Lietuvos ir užsienio šalių pradedantieji ir jau žinomi autoriai (poetai, rašytojai, publicistai, interaktyvių tekstų kūrėjai, Molėtų rajono bendruomenė. Projekto vadovė Austėja Jasaitienė. Projektą dalinai rėmė Lietuvos kultūros taryba. <https://moletai.rvb.lt/category/parasyta-moletu-kraسته/> .

Vykdančią projektą „Virtuali filosofijos skaitykla“ (<https://moletai.rvb.lt/2021/12/01/moletu-bibliotekos-filosofijos-skaitykla-atvira-visiems/>) , sukurta skaitytojų poreikius atitinkanti virtuali edukacijos paslauga, bendradarbiaujant su filosofe dr. Lina Vidauskyte. Kuruojant profesionaliam filosofui skaitytojų grupę gilinasi į filosofinius tekstus įjungdama vizualiuosius menus ir savo gyvenimo patirtis. Įvyko 12 „Virtualios Filosofijos skaityklos“ susitikimų Zoom platformoje, 4 profesionalių filosofų paskaitos visuomenei. Projekto vadovė Austėja Jasaitienė.

Projekto „Kartų namai Molėtuose“ tikslas – mažinti nedarbą Molėtų mieste, skatinant užimtumą ir verslumą bei siekiant pagerinti Molėtų miesto bendruomenės narių gyvenimo kokybę. Projektas finansuojamas iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų ir Valstybės biudžeto. Projekto vadovė – Virginija Raišienė. <https://moletai.rvb.lt/2020/11/02/projektas-kartu-namai-moletuose/>

Viešoji biblioteka partnerio teisėmis dalyvavo įvairių įstaigų vykdomuose projektuose.

Kaimo bibliotekos labai aktyviai dalyvavo projektuose, kuriuos vykdė kaimo bendruomenių centrai, bendrojo lavinimo mokyklos.

VI. BIBLIOTEKOS ĮVAIZDŽIO FORMAVIMAS

Molėtų VB ir kaimo bibliotekos stengėsi formuoti modernios bibliotekos įvaizdį, informuoti krašto bendruomenę apie savo veiklą, propaguoti bibliotekų teikiamas paslaugas.

2021 m. biblioteka naudojo įprastas viešinimo formas: informaciją spausdintose priemonėse, žiniasklaidoje, stenduose, bibliotekos interneto svetainėje, *Facebook* ir *Instagram* paskyrose, kituose interneto portaluose.

Apie rajono bibliotekas spaudoje buvo parašyta 149 straipsniai. Didžiąją dalį tekstų parašė

bibliotekos darbuotoja J. Matkevičienė. „Utenos apskrities žiniuose“ rašyta apie bibliotekos vykdomus projektus, organizuojamus renginius ir modernių informacinių technologijų diegimą bibliotekose. Greta žinučių, informacijų apie bibliotekų darbą buvo didesnių publicistinių straipsnių apie Joniškio, Dapkūniškių, Toliejų, Levaniškių, Inturkės bibliotekininkes ir jų darbus, taip pat apie atsisveikinusią su biblioteka - A. Nazarovienę, bibliotekos senjorų klubo nares – S. Genienę, R. Damušienę. Paviešinta ir Toliejų bibliotekoje esanti kraštotyrinė medžiaga apie Čiulėnų mokyklos istoriją, parengta V. Skrebiškio. Prie bibliotekos įvaizdžio formavimo dar būtų galima pridėti LBD organizuoto konkurso „Laiškas bibliotekininkui“ laimėjimą bei pažintinės ekskursijos po Molėtų miestą vedimą Vilniaus mokytojams, interviu Utenos radijui apie S. Karanauską.

2021 metais skleisti informaciją apie biblioteką virtualioje erdvėje, informuoti apie biblioteką ir jos teikiamas paslaugas, ypač karantino metu, padėjo bibliotekos internetinė svetainė www.moletai.rvb.lt, viešosios bibliotekos socialinės medijos paskyra *Facebook*, kuri 2021 metų pabaigoje turėjo 2113 nuolatinis sekėjų, kai 2020 metais sekėjų skaičius buvo 1708. Per savaitę *Facebook* paskyroje padaryta po 12-15 įrašų. 2021 metų pabaigoje socialinio tinklo *Instagram* naujai sukurtoje bibliotekos paskyroje buvo 391 sekėjų (2020 m. – 318 sekėjų).

Stiprinant ryšius su bendruomene, kaimo bibliotekų darbuotojos panaudojo įvairias informavimo priemones, taip pat ir reklamą įvairiuose interneto tinklapiuose. Dapkūniškių bendruomenės interneto svetainėje www.dapkuniskiai.lt savo atskirą puslapį turėjo Dapkūniškių biblioteka. Šią svetainę sukūrė ir prižiūri bibliotekininkė M. Ažubalienė. Daugelis kaimo bibliotekų paslaugas ir veiklas viešino socialiniame tinkle *Facebook* sukurtose kaimo bibliotekų ir bendruomenių paskyrose.

Viešosios bibliotekos iniciatyva Molėtuose veikė trys lauko bibliotekėlės. Vieną bibliotekėlę skaitytojai ir praeiviai gali rasti šalia Molėtų r. pirminės sveikatos priežiūros centro esančiame parkelyje, antrą – Molėtų miesto sodininkų bendrijoje „Siesartis“. Taip siekiama suburti žmones savišvietai, laisvalaikio skaitymui, bendravimui. Žmonės gali iš bibliotekėlės išsirinkti norimą knygą, kurią perskaitę grąžina arba pasilieka sau, į vietą palikdami kitą patikusį leidinį. Tokiu būdu tarp skaitytojų vyksta mėgstamos literatūros mainai.

VB ir beveik visos kaimo bibliotekos turi stendus, kuriuose skelbiama informacija apie bibliotekų vykdomus projektus, organizuojamus renginius, bibliotekų paslaugas.

VII. DOKUMENTŲ FONDAS.

1. Fondo būklė.

Molėtų SVB bibliotekų fonde yra 140434 fiz. vnt., 26248 pavadinimais dokumentų (žr. 6 lentelę).

6 lentelė. Molėtų SVB dokumentų fondas.

Eil. Nr.	Biblioteka	Fondo dydis		Fondo dydis (be periodinių leidinių)		Iš jų:				Periodiniai leidiniai	
		Fiz. vnt.	Pav.	Fiz. vnt.	%	Grožinė literatūra		Šakinė literatūra		Fiz. vnt.	%
1.	Molėtų VB Sistemoje	140434	26248	134419	95,7	94804	70,5	39615	29,5	6015	4,3
2.	VB	35841	25907	35307	98,5	21098	59,8	14209	40,2	534	1,5
3.	Kaimo Filialuose	104593	20880	99112	94,8	73706	74,4	25406	25,6	5481	5,2

Per ataskaitinius metus VB dokumentų fondas sumažėjo 2547 fiz. vnt.(1,8 %). Sumažėjimo priežastys – peržiūrint abonemento, Inturkės ir Verbiškių bibliotekų fondus buvo atrinkti ir nurašyti neaktualūs ir susidėvėję dokumentai bei mažiau gauta periodinių leidinių

Rajono 1 gyventojui tenka 8,1 fiz. vnt. dokumentų. Iš jų : mieste: 6,5 fiz. vnt.; kaime: 8,9 fiz. vnt.

Rajono 1 gyventojui tenka 0,6 fiz. vnt. naujai gautų dokumentų. Iš jų: mieste: 0,3 fiz. vnt., kaime: 0,7 fiz. vnt.

Rajono 1 gyventojui tenka 0,07 fiz. vnt. garsinių ir regimųjų dokumentų. Iš jų: mieste: 0,1 fiz. vnt., kaime: 0,04 fiz. vnt.

Rajono 1 gyventojui tenka 0,01 fiz. vnt. elektroninių dokumentų. Iš jų: mieste: 0,01 fiz. vnt., kaime: 0,01 fiz.vnt.

1 vartotojui tenka 31 fiz. vnt. dokumentų. Iš jų: mieste: 28 fiz. vnt., kaime: 32 fiz. vnt.

2. Dokumentų gautis.

2021 metais Molėtų SVB tinklo bibliotekų fondai pasipildė 9899 fiz. vnt. dokumentų, 1256 naujų pavadinimų. Apie fondų papildymą SVB sistemoje pagal turinį žr. 7 lentelę).

7 lentelė. Molėtų SVB dokumentų gautis.

Eil. Nr.	Biblioteka	Dokumentų gautis 2020 metai (iš viso)			Dokumentų (be periodinių leidinių)		Grožinė literatūra		Šakinė literatūra		Periodinių leidinių	
		Fiz. vnt.	Pav.	% fonde	Fiz. vnt.	Pav.	Fiz. vnt.	Pav.	Fiz. vnt.	Pav.	Fiz. vnt.	Pav.
1.	Molėtų VB Sistemoje	9899	1256	7	4409	1165	3598	858	811	307	5490	91
2.	VB	1546	1000	4,3	1033	935	789	732	244	203	513	65
3.	Kaimo Filialuose	8353	956	8	3376	894	2809	835	567	59	4977	62

2021 m. Molėtų SVB sistemos dokumentų fondų papildymas pagal dokumentų rūšis žr. 8 lentelę.

8 lentelė. Molėtų VB fondų papildymas pagal dokumentų rūšis (2021 m.).

Eil. Nr.	Bibliotekos pavadinimas	2021 m. iš viso gauta:										1 filialas vidutiniškai gavo		Naujų dokumentų procentas fonde		
		Knygų		Serialiniai leidiniai		Gars./reg.		Elektron. leid.		Kitų dok.		Fiz. vnt.	Pav.	Tinklo b-se	VB	Kaimo fil.
		Fiz. vnt.	%	Fiz. vnt.	%	Fiz. vnt.	%	Fiz. vnt.	%	Fiz. vnt.	%					
1.	Molėtų VB sistemoje	4361	44	5490	55,5	31	0,3	0	0	17	0,2	348	139	7	4,3	8

2021 metais dokumentų gautis buvo 1477 fiz. vnt. mažesnė negu 2020 metais. Dokumentų gautis sumažėjo, nes 2020 metais Kultūros ministerija papildomai skyrė skolintų valstybės biudžeto lėšų bei šiais metais mažiau gauta periodinių leidinių.

Kultūros ministerijos skirtomis lėšomis įsigyta 2048 fiz. vnt. dokumentų, 672 naujais pavadinimais.

Molėtų rajono savivaldybės skirtomis lėšomis įsigyta 4507 fiz. vnt. periodinių leidinių, 41 pavadinimu.

Paramos gauta 2323 fiz. vnt. dokumentų, 483 naujais pavadinimais.

Už 2 % nuo pajamų mokesčio įsigyta 8 fiz. vnt., 2 pavadinimais.

Skaitytojai padengė pamestas knygas – 13 fiz. vnt., 8 pavadinimais.

Neprenumeruojamų periodinių leidinių gauta 983 fiz. vnt., 50 pavadinimų.

Rankraščių įvesta į LIBIS PĮ katalogą – 17 fiz. vnt.

Vidutiniškai 1 kaimo filialas gavo 348 fiz. vnt. dokumentų, 139 pavadinimais. Atsižvelgiant į gyventojų ir vartotojų skaičių mažiausiai dokumentų teko Arnionių, Žiūrų, Žaugėdų ir Levaniškių filialams.

Per metus gauta 91 pavadinimas periodinių leidinių. 1 kaimo filialui teko vidutiniškai 13 pavadinimų.

2021 metais Molėtų SVB tinklo bibliotekos sukaupė dokumentų fondą už 40970,99 euro.

Vienam gyventojui teko 2,37 euro dokumentams įsigyti.

Vienam vartotojui teko 7,73 euro dokumentams įsigyti.

1000 gyventojų dokumentų įsigijimui tenka: 2371 eurai.

Už Molėtų rajono savivaldybės skirtas lėšas periodinių leidinių užsakėme už 9978,43 eurų. Vienam gyventojui teko 0,58 euro dokumentams įsigyti iš savivaldybės lėšų.

Kultūros ministerija dokumentams įsigyti skyrė 20007 eurus. Kultūros ministerijos lėšų

panaudojimą pagal tiekėjus žr. lentelę Nr.9.

9 lentelė. Kultūros ministerijos lėšų panaudojimas.

Pagal tiekėjus	Lėšos (EUR)
UAB „Alma littera sprendimai“	7909,79
UAB „Tyto alba“	2641,09
UAB „Baltų lankų“ leidyba	2002,29
UAB „Jotema“	1396,24
UAB „Nieko rimto“	627,12
Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla	775,57
UAB „Balto trader“	1466,87
K. Mickevičiaus leidykla „Briedis“	859,47
UAB „Lectio divina“	526,75
UAB „Sofoklis“	861,76
UAB „Kitos knygos“	230,20
UAB „Vagos prekyba“	125,71
VŠĮ „Terra Publica“	172,50
VŠĮ „Gelmės“	140,92
UAB „Presvika“	117,20
UAB „Tikra knyga“	94,10
UAB „Patogu pirkti“	59,42

Vienam gyventojui teko 1,16 euro dokumentams įsigyti iš Kultūros ministerijos lėšų.

Paramos būdu gautos knygos įkainuotos 10887,6 euro.

Už 2% nuo pajamų mokesčio įsigyta už 48 euro.

Skaitytojai padengė pamestas knygas už 49,96 euro.

Vidutinė įsigyto dokumento kaina – 4,13 euro.

3. Dokumentų nurašymas.

Per praėjusius metus nurašyta 12446 fiz. vnt. dokumentų, 1579 pavadinimais. Iš jų:

- VB – 1369 fiz. vnt., 1265 pavadinimais,
- Kaimo filialai – 11077 fiz. vnt., 1197 pavadinimais.

Dokumentų nurašymo priežastys:

- 4965 fiz. vnt. – susidėvėję dokumentai,
- 7474 fiz. vnt. – neaktualaus turinio dokumentai,
- 7 fiz.vnt . – vartotojų prarasti dokumentai.

2021 metų gauties ir nurašymo palyginimas:

- Gauta – 9899 fiz. vnt.
- Nurašyta – 12446 fiz. vnt.
- Skirtumas – 2547 fiz vnt.

Šiais metais dokumentų nurašymas sumažėjo (2979 fiz. vnt. mažiau negu 2020 m.) dėl nebaigtų LIBIS modernizavimo darbų – nesuformuoti Alantos ir Joniškio bibliotekų dokumentų nurašymo aktai perkelti į 2022 metus.

4. Fondo panaudojimas.

Fondų apyvarta SVB bibliotekose yra nedidelė - 0,9; VB - 1,02; kaimo filialuose - 0,84.

Jau keletą metų fondų apyvarta nesikeičia. Mažą apyvartą ir toliau sąlygoja objektyvūs faktoriai: nuolat senstantys dokumentų fondai, lėšų trūkumas, mažas fondų papildymas naujais dokumentais ir subjektyvūs faktoriai – skiriamas mažas dėmesys dokumentų fondų populiarinimui.

Lentelė 10. Fondo panaudojimo koeficientas.

Eil. Nr.	Biblioteka	Fondo panaudojimo koeficientas								
		Grožinė literatūra			Šakinė literatūra (be periodinių leidinių)			Periodiniai leidiniai		
		Fonde sudaro %	Išduoties %	Panaudojimo koeficientas	Fonde sudaro %	Išduoties %	Panaudojimo koeficientas	Fonde sudaro %	Išduoties %	Panaudojimo koeficientas
1.	VB Sistemoje	70,5	50,7	0,7	29,5	4,9	0,15	4,3	43,05	8,9
2.	VB	59,8	60,6	1,05	40,2	8,4	0,2	1,5	26,3	18
3.	Kaimo filialuose	74,4	46,6	0,6	25,6	3,4	0,1	5,2	50,01	8

VB nėra dokumentų saugyklos ir mainų fondų.

5. Skaitmeninimas.

Nuo 2017 metų viešoji biblioteka įsitraukė į skaitmeninimo veiklas – pradėjo skaitmeninti viešosios bibliotekos rankraščių fonde saugomus įvairaus pobūdžio rankraštinius dokumentus: spaudinius, žymių žmonių kūrybinės veiklos dokumentai ir pan.

Iš viso viešojoje bibliotekoje suskaitmeninta 109 kultūros paveldo objektai, 3609 vaizdai, iš jų: 7 objektai, 488 vaizdai suskaitmeninti 2021 metais. 2021 metais suskaitmenintas kunigo Česlovo Kavaliausko rankraštinis fondas. Suskaitmeninti šeši objektai, 164 vaizdai. Tęsiamas laikraščio „Tarybiniu keliu“ skenavimas.

Molėtų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos Kraštotyros skaitykloje saugomi rankraštiniai dokumentai, didžiausią susidomėjimą kelianti krašto kultūros paveldo dalis, yra prieinama virtualioje erdvėje. Suskaitmeninti dokumentai viešinami Molėtų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos svetainėje <http://moletai.rvb.lt>.

6. Fondo populiarinimas.

Informacijos išteklių formavimo skyrius nuolat informuoja skaitytojus apie naujas knygas. Bibliotekos svetainės rubrikoje „Naujos knygos“ patalpinta 18 knygų sąrašų su anotacijomis. Iš jų: „Naujos užsienio autorių knygos“ – 12 sąrašų bei „Nauji lietuvių autorių kūriniai“ – 6 sąrašai.

Abonemento skaitytojams paruošta 12 lankstinukų knygų naujienų tema.

Informacija apie naujas knygas vaikams patalpinta rubrikoje „Skaitomiausios knygos“. Parengta 12 knygų sąrašų su anotacijomis.

VIII. DARBAS SU SKAITYTOJ AIS VAIKAIS

1. Vartotojai ir lankytojai.

SVB sistemos bibliotekose skaitė 1092 vaikai (2020 m. – 1131). VB skaitė 379 (2020 m. – 332), kaimo bibliotekose – 713 (2020 m. – 799).

Rajono bibliotekose apsilankė 35748 lankytojų vaikų (2020 m. – 30644). Iš to skaičiaus: VB – 9278 (2020 m. – 7359), kaimo bibliotekose – 26470 (2020 m. – 23285).

Bendras skaitytojų vaikų lankomumo rodiklis – 32,7 (2020 m. – 27,1); VB – 24,5 (2020 m. – 22,2); kaimo bibliotekose – 37,1 (2020 m. – 29,1).

2. Dokumentų išduotis ir skaitomumas.

Palyginus su 2020 metais dokumentų išduotis vaikams tiek viešojoje bibliotekoje, tiek kaimo bibliotekose padidėjo (žr. Lentelę Nr. 11).

Lentelė Nr. 11. Dokumentų išduoties vaikams pokytis (2020-2021 m.)

		Išduota dokumentų											
		Viso (fiz. vnt.)			Iš jų:								
		2021 metai	2020 metai	Skirtumas	Grožinės literatūros		Šakinės literatūros (be periodinių leid.)		Periodinių leidinių		Kiti dokumentai		
					Fiz. vnt.	%	Fiz. vnt.	%	Fiz. vnt.	%	Fiz. vnt.	%	
1.	Molėtų VB sistemoje	30740	27556	3184	19120	62,2	1048	3,4	8873	28,9	1699	5,5	
2.	VB	11182	8392	2790	5666	50,7	530	4,7	3289	29,5	1697	15,1	
3.	Kaimo bibliotekose	19558	19164	394	13454	68,8	518	2,6	5584	28,59	2	0,01	

Bendras vaikų skaitomumo rodiklis rajono bibliotekose – 28,1 (2020 m. – 24,3); VB – 29,5 (2020 m. – 25,3); kaimo bibliotekose – 27,4 (2020 m. – 23,9).

3. Renginiai vaikams.

2021 metais SVB sistemos bibliotekose suorganizuoti 193 renginiai vaikams. Renginiai vaikams sudaro 30,7 % visų renginių. Kiti duomenys apie renginius lentelėje (žr. 12 lentelę).

Lentelė Nr. 12. Renginiai vaikams (2021 m.).

Eil. Nr.		Organizuota renginių				
		Viso	Iš jų:			Renginių lankytojų skaičius
			Kompleksinių	Žodinių	Vaizdinių	
1.	Molėtų VB sistemoje	193	36	106	31	5696
2.	VB	66	0	44	2	1884
3.	Kaimo bibliotekose	127	36	62	29	3812

VB ir kaimo bibliotekos pagal galimybes, kurios buvo sąlygotos karantino sąlygų, organizavo šviečiamojo kūrybinio pobūdžio renginius, kaip vaiko saviraiškos, kūrybiškumo skatinimo ir ryšio su bendruomene stiprinimo priemonės: naujų knygų pristatymus, pasakų popietes, konkursus, edukacines keliones ir pan. Kai kurie renginiai buvo transliuojami virtualioje erdvėje, bet tai nesutrukdė palaikyti nuolatinį ryšį su mažaisiais skaitytojais, bendrauti ir dalintis informacija, mintimis, įspūdžiais ir jausmais.

4. Informacinis darbas.

Viešosios bibliotekos vaikų literatūros fondas yra suvestas į LIBIS elektroninį katalogą. Korteliniai abėcėlinis ir sisteminis katalogai yra suredaguoti ir nebepildomi. Viešojoje bibliotekoje pildomas tik LIBIS elektroninis bibliotekos katalogas. Korteliniai katalogai nuo 2010 metų nepildomi ir kaimo bibliotekose.

2021 metais VB ir kaimo bibliotekose daug dėmesio skirta skaitymo ir bibliografiniai kultūrai ugdyti. Bibliotekų darbuotojų vestų mokymų vaikams bendra trukmė (valandomis) fondų, paslaugų, įrangos, informacinių šaltinių panaudojimo klausimais:

VB sistemos bibliotekose – 140,

Iš jų: VB – 20,

Kaimo bibliotekose – 120.

Viešosios ir kaimo bibliotekų darbuotojai kvietė vaikus ir moksleivius į įvairius įdomius renginius, kad kuo platesnis vaikų ratas susipažintų su biblioteka, joje teikiamomis žiniomis ir galimybėmis.

Nemažai renginių, skirtų vaikų informacinių gebėjimų ugdymui, organizuota kaimo bibliotekose: įvairioms vaikų ir moksleivių amžiaus grupėms vyko bibliografinės pamokėlės kaip naudotis informaciniais leidiniais, vykdyti teisingą saugią informacijos paiešką internete bei kaip naudotis bibliotekos elektroniniu katalogu.

5. Fondo formavimas.

2021 m. VB vaikų literatūros dokumentų fondas pasipildė 353 fiz. vnt. dokumentais. Iš jų: knygų – 302 fiz. vnt., 274 pavadinimais.; garsinių ir elektroninių dokumentų – negauta; serialinių leidinių: žurnalai – 50 fiz. vnt. (7 pavad.), laikraščiai – 1 fiz. (1 pavad.). Vidutiniškai 1 kaimo biblioteka vidutiniškai gavo po 24 fiz. vnt. (2020 m. – 25 fiz. vnt.) vaikams skirtas knygas.

Vidutiniškai 1 kaimo biblioteka gavo po 1-2 pavadinimus periodinių leidinių vaikams.

VB sistemoje buvo 4 kaimo bibliotekos, kurios atliko bendrojo lavinimo mokyklų bibliotekų funkcijas.

IX. TAIKOMIEJI TYRIMAI. METODINĖ VEIKLA

1. Tyrimai.

2021 metais viešoji biblioteka dalyvavo Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Bibliotekininkystės skyriaus vykdomame tyrime „Lietuvos bibliotekininkų etikos kodekso žinomumas, panaudojimas ir jo tobulinimo poreikis“, kurio tikslas – sudaryti prielaidas bibliotekų specialistams atsakingai įgyvendinti profesinės etikos nuostatas bibliotekų veikloje.

2. Metodinė veikla.

Viešosios bibliotekos administracija, nors ir sudėtingomis karantino sąlygomis, organizavo seminarus ir darbuotojų pasitarimus bei mokymus, kurių dėka buvo siekiama darbuotojų iniciatyvumo ir kūrybiškumo, didesnio rajono bibliotekų veiklos meistriškumo, paslaugų vartotojams kokybės gerinimo, laiku informuojant bibliotekų vartotojus apie naujas ir esamas paslaugas bibliotekose.

VB bibliografė Nijolė Pereckienė parengė „2021 metų žymių datų kalendorių“ ir išsiuntė el. paštu VB padaliniams.

2021 m. VB kartu su kaimo bibliotekomis dalyvavo projektuose: Nacionalinė bibliotekų savaitė, akcijoje: Saugesnio interneto savaitė, „Vasaros skaitymo iššūkis“. Bibliotekos darbuotojai ir aktyviausi skaitytojai džiaugėsi turininga edukacine ekskursija „Literatūrinis Utenos kraštas“, kurią organizavo istorikė gidė Jolanta Matkevičienė.

3. Bibliotekininkų profesionalumo ugdymas.

Per ataskaitinius metus organizuota: 3 seminarai, 6 pasitarimai. Daug pasitarimų vyko nuotoliniu būdu per „zoom“ programą.

2021 metais viešosios bibliotekos darbuotojų pasitarimuose buvo svarstomi šie klausimai:

- naujos bibliotekos veiklos, iniciatyvos karantino metu,
- renginių organizavimas nuotoliniu būdu,
- bibliotekos paslaugų kokybės gerinimas,
- darbuotojų kvalifikacijos kėlimas,
- projektų rengimas ir dalyvavimas įvairiuose konkursuose,
- bibliotekos naujų dokumentų rengimas.

4. Praktinės metodinės pagalbos teikimas kaimo filialuose.

2021 m. į kaimo bibliotekas išvykta 12 kartų, aplankyta 80 proc. visų kaimo bibliotekų. Į išvykas dažniausiai vyko direktorės pavaduotoja N. Stančikienė, kompiuterių priežiūros specialistas A. Balanda, kiti VB specialistai. Išvykų tikslai – geriau įsigilinti į bibliotekose esamas problemas, numatyti priemones joms spręsti sudėtingu pandemijos laikotarpiu, apsaugos ir dezinfekcinių priemonių pristatymas. Išvykos buvo skirtos darbo patikrai, konsultacijoms ir praktinei pagalbai vietoje.

X. PERSONALAS

1. Struktūros tobulinimas ir pokyčiai savivaldybės viešojoje bibliotekoje.

2021 metais viešosios bibliotekos struktūros pokyčių nebuvo.

2021 metais į užtarnaują poilsį išėjo ilgametės bibliotekos darbuotojos: vyresnioji bibliotekininkė Janina Nariūnienė ir vyriausioji bibliotekininkė Auksuolė Nazarovienė.

2. Darbuotojų skaičius.

2021 metais VB ir kaimo filialuose dirbo 46 darbuotojai (2020 m. – 47). Iš jų: VB – 22, kaimo bibliotekose – 24. Profesionalūs bibliotekininkai – 40. Iš jų: VB – 16, kaimo bibliotekose – 24.

Profesionalių bibliotekininkų, dirbančių ne visą darbo dieną, skaičius:

- SVB – 17. Iš jų: VB – 2, kaimo bibliotekose – 15.

Profesionalių bibliotekininkų išsilavinimas (skaičius ir proc. nuo visų profesionalių bibliotekininkų skaičiaus).

Su aukštuoju:

- SVB – 21 (52,5%)
- VB – 11 (68,75 %)
- kaimo bibliotekose – 10 (41,7%)

Iš jų su bibliotekiniu:

- SVB – 5 (12,5%)
- VB – 5 (31,25%)
- kaimo bibliotekose – 0 (0%)

Su aukštesniuoju:

- SVB – 16 (40%)
- VB – 5 (31,25%)
- kaimo bibliotekose – 11 (45,8%)

Iš jų su bibliotekiniu:

- SVB – 6 (15%)
- VB – 4 (25%)
- kaimo bibliotekose – 2 (8,3%)

Su kitu:

- SVB – 3 (7,5%)
- VB – 0
- kaimo bibliotekose – 3 (12,5%)

3. Darbuotojų profesinės kvalifikacijos kėlimas.

Užsitęsusi pandemija ir karantinas labai aiškiai parodė skaitmeninių įgūdžių svarbą ne tik žmonėms, bibliotekos vartotojams, bet ir bibliotekininkams. Šie įgūdžiai tapo nepakankami kuriant ir perkeltant bibliotekų paslaugas į elektroninę erdvę. Darbuotojoms reikėjo daug mokytis ir apgalvoti būdus, kaip būti naudingoms bendruomenei ilgų karantinų metu ne tik internete, bet ir tikroje realybėje. Bibliotekininkams buvo labai svarbu greitai generuoti idėjas, kurios būtų naudingos ir įdomios bendruomenei.

2021 metais VB darbuotojai kvalifikaciją kėlė įvairiuose kursuose, stažuotėse, seminaruose. Daugelis iš mokymų vyko nuotoliniu būdu. Iš viso kvalifikaciją kėlė 39 darbuotojai (2020 m. – 40), iš jų: 16 VB ir 23 kaimo bibliotekininkai 142 kartus (2020 m. – 140).

Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos specialistų parengtose mokymų 8 programose dalyvavo 56 VB ir kaimo bibliotekininkai. Trys programų „Profesinės kvalifikacijos kėlimo galimybės pasinaudojant įvairių fondų dotacijomis“, „Projektų rengimas. Praktika“, „Skaitymo skatinimas integruojant pasakojimo ir biblioterapijos metodus“, „Prenumeruojamų duomenų bazių panaudos statistika ir paieškos ypatumai“, „Nemokamos debesų paslaugos ir jų taikymo galimybės bibliotekose“, „Microsoft Teams“ programos mokymai“, „Nuotolinio mokymo(si) organizavimas „Moodle“ aplinkoje“, „Naujo šviesų rinkinio ir naujos edukacinės-terapinės programos „Mėnulio žemėlapis“ virtualus pristatymas“.

Specialistai dalyvavo LIBIS naujos aplinkos mokymuose pagal veiklos sritis: komplektavimas, katalogavimas, skaitytojų aptarnavimo procesai ir aptarnavimas, naujai sukurtų

paslaugų administravimas: vartotojų registracija, paslaugų užsakymas ir vykdymas, LIBIS administratorių mokymai.

Darbuotojai, dalyvavę įvairiuose forumuose, konferencijose ir seminaruose, išklausytą informaciją darbuotojų pasitarimų metu perteikė kolegoms.

4. Darbuotojų veiklos efektyvumo rodikliai.

Vartotojų skaičius 1 bibliotekininkui:

- SVB – 114 vartotojai,
- VB – 83 vartotojai,
- kaimo filialuose – 135.

Lankytojų skaičius 1 bibliotekininkui:

- SVB – 2862,
- VB – 2318,
- kaimo bibliotekose – 3201.

Dokumentų išduotis (fiz. vnt.) 1 bibliotekininkui:

- SVB – 3185,
- VB – 2431,
- kaimo bibliotekose – 3657.

5. Bibliotekininkų įvertinimas.

Lietuvos bibliotekininkų draugijos organizuoto konkurso „Laiškas bibliotekininkui“ I-ojo etapo nugalėtoja tapo Molėtų viešosios bibliotekos specialistė Jolanta Matkevičienė.

XI. MATERIALINĖ BAZĖ

1. Patalpų būklė.

2021 metais visos SVB tinklo bibliotekos dirbo patenkinamos būklės patalpose.

Žiemos sezono metu buvo šildomos visos kaimo bibliotekos, iš jų Sidabrinių, Žalvarių ir Žaugėdų bibliotekos šildomos elektriniais šildytuvais.

2021 metų pabaigoje telefono ryšį turėjo VB (5 telefonus). Kitos bibliotekos, esančios bendrojo lavinimo mokyklos patalpose, naudojosi mokyklų bendruomenei priklausančiais telefonais.

Bendras bibliotekų patalpų plotas (m²) iš viso:

- SVB – 2931,
- VB – 910,

- kaimo bibliotekose – 2021.

Bendro bibliotekų ploto tenka 1 gyventojui – 0,143 m².

Iš jų naudingas:

- SVB – 2430,
- VB – 782,
- kaimo bibliotekose – 1648.

Lentynų apskaita.

Viso fondo lentynų metrais skaičius:

- SVB – 3263,
- VB – 796,
- kaimo bibliotekose – 2467.

Iš jų atviro fondo:

- SVB – 3261,
- VB – 794,
- kaimo bibliotekose – 2467.

2. Techninis aprūpinimas.

Kompiuterizuotų darbo vietų skaičius:

- SVB – 142,
- VB – 37,
- kaimo bibliotekose – 105.

Kompiuterių naudojimas: skirta vartotojams – 101, darbuotojams – 41.

Projektorių skaičius: 4; Spausdintuvų skaičius: 4.

Dauginimo priemonių skaičius (tame skaičiuje daugiavfunkciniai įrenginiai):

- SVB – 27, iš jų:
- VB – 3,
- Kaimo bibliotekose – 24 daugiavfunkciniai įrenginiai.

XII. FINANSAVIMAS

1. Pajamos ir finansavimas.

Gauta lėšų – 596996,90 Eur.

Bibliotekos steigėjo ir valstybės biudžeto lėšos – 561207,00 Eur.

Iš jų:

Rajono savivaldybės administracijos lėšos – 541200,00 Eur.

Iš jų:

- darbuotojų atlyginimams (be mokesčių) – 481700,00 Eur,
- dokumentų įsigijimui – 9978,43 Eur,
- kompiuterinės įrangos palaikymui – 2000,00 Eur,
- kitoms išlaidoms – 47521,57 Eur.

LR Valstybės biudžeto lėšos (dokumentų įsigijimui) – 20007,00 Eur.

Lėšos, gautos už mokamas paslaugas – 953 Eur.

Lėšos iš juridinių ir fizinių asmenų (parama, gauta iš 2 proc. gyventojų pajamų mokesčio, pervesto į VB sąskaitą) – 793,92 Eur.

Lėšos, gautos pilnam ar daliniam projektų, programų finansavimui – 34042,98 Eur.

2. Išlaidos.

Išlaidų iš viso – 596485,90 Eur.

Iš jų:

- darbo užmokesčiui – 481700 Eur,
- dokumentams įsigyti – 30061,43 Eur.

Iš jų:

- knygoms – 20083 Eur,
- periodikos prenumeratai – 9978,43 Eur,
- elektroniniams dokumentams – 0 Eur,
- neelektroniniams (kitiems) – 0 Eur,
- automatizacijai: kompiuterinei, programinei įrangai; jos palaikymui, ir kt. – 2000 Eur,
- kitos išlaidos – 82724,47 Eur., iš jų: socialinis draudimas – 8540,00 Eur.

IŠVADOS

2021 metais viešoji biblioteka stengėsi prisiderinti sunkių pandemijos sąlygų ir tenkinti rajono gyventojų poreikius. Karantino metu gyventojams ypatingai svarbios buvo knygos, tad biblioteka beveik visus metus stengėsi jas išduoti, naudojant tiek tiesioginį, tiek bekontaktį išdavimą. Dalis paslaugų perkelta į elektroninę erdvę. Didelio visuomenės susidomėjimo sulaukė virtualūs bibliotekos renginiai (virtualios parodos, knygų pristatymai, susitikimai su rašytojais, konkursai), mokymai. Išplėstas bibliotekos nuotolinių paslaugų spektras: knygų užsakymas ir rezervavimas, knygų išdavimo termino pratęsimas ir kt. Bendri bibliotekininkų bendruomenės sprendimai ir nuoširdus tarpusavio bendravimas padėjo išgyventi šį sunkų laikmetį.

Uždaviniai 2022 metams:

1. skatinti skaitymą, literatūros pažinimą organizuojant literatūros veiklas vaikams, paaugliams, jaunimui, įgyvendinant tradicines bibliotekų programas, rengiant edukacinius kūrybiškumą skatinančius projektus ir renginius;
2. didinti bendruomenės narių prieinamumą prie formuojamo www.ibiblioteka portalo;
3. rinkti kraštui svarbią einamąją informaciją, rūpintis šios informacijos skaitmeninimu, atskleisti Lietuvai ir pasauliui Molėtų krašto kultūrinį identitetą virtualioje aplinkoje;
4. užtikrinti specialistų kvalifikaciją, jų dalyvavimą respublikos profesiniuose renginiuose, organizuojant profesinius susirinkimus, pristatant metodines rekomendacijas, atliekant tyrimus gyventojų paslaugų kokybės gerinimui.

ATASKAITĄ PARENGĖ:

Nijolė Stančikienė

Direktorė

tel. 8-383-51148

el. p. direktore@moletai.rvb.lt